

FURKAT AYRILIK ŞAIRİDİR

Shamsiyeva Ruxsorabonu Ulug'bek qizi

*Mirza Ulugbek Adındaki Özbekistan Milli Üniversitesi
Özbek Filolojisi Fakültesi Filoloji ve dil öğretimi: Özbek dili
shamsiyevaruxsorabonu@internet.ru*

Öz. Makalemizde Furkat'a neden ayrılık şairi denildiğini, Furkat'ın her şiirinde, gazelinde bir vatan hasreti, bir vatan hasretleri bahsedeceğiz. Hiçbir şair Furkat kadar ayrılık ve acı içinde yaşamamıştır.

Anahtar kelimeler: *Furkat, ayrılık, şiir, derlemeler, mistik hayat, gazel, seyahat*

FURKAT IS THE POET OF SEPARATION

Annotation: *In our article, we will talk about why Furkat is called the poet of separation, and the longing for homeland and yearnings in every poem and ghazal of Furkat. No poet has lived in separation and pain as much as Furkat.*

Keywords: *Furkat, separation, poetry, compilations, mystical life, ghazal, travel*

Çare olarak acizliğe ve irade olarak istemsizliğe alışmak, insanı inanılmaz bir öfke ve azap ateşine sürükler. Böyle bir duruma mahkum edildi. Yazarın edebi kişiliği acı ve hasrettir ateşte yanar, oluşur. Kokon bir çocuk Furkat'ın oğlu Zakirjon Kholmohammed de onlardan biriydi. Bu şekilde bakıldığında şair duygusal ve kolay kişisi. Onda duygu ve izlenimlerin olasılığı ne kadar genişlerse yaratıcılığı da o kadar artar. Bu Furkat'ın yolculuğu ve seyahatinin temasın aslanları da bunu doğruluyor.

Başta Türkiye, Yunanistan olmak üzere dünyayı dolaşın, Şairin Bulgaristan, Mısır, Arabistan ve Hindistan'daki seyahatleri onun dünya görüşü, yaşamı ve işi, yüksek ile alçak arasındaki fark üzerinde özel bir etkisi oldu. Şiirsel mektuplarından birinde:

Hiçbir zaman Bombay gibi bir şehir inşa etmedim.

Mısır'ı ve İstanbul Bulgarlarını ziyaret etmeme rağmen, -

diyor. Ülkesi, şehri ne olursa olsun bir şair göbek madeninin düştüğü toprakları mürettebat, tozu ve akrobatları özlemle anıyor. Hatırlamak memleketinden yardım ister. Kaderin kısılcı ve dönemin evleri nedeniyle Erkent'e yerleştiğinde hatayla ayrılır, Unutulmakla hayal kurmak arasında bir gün, sınırsız hayallerin kalbinde bir gün affeder. Furkat Taşkent'e vardığında Von Kaufman, Abramov ve Ostroumov gibi çarlık yetkilileriyle görüştü. Genel Vali onu misafir olarak davet etti. "Taşkent şehrine vardığımızda, - "Sayın Genel Vali'nin evini iki kez ziyaret ettim ve çeşitli manzaralar gördüm" diyor. "Adalet kürsüsü" diye tanımlıyor. Kısacası Furkat, farkında olmadan yeteneğini Rus sömürge yetkililerinin ellerine emanet ediyor. Ve yeteneklerini sadece hileleri için kullanıyorlar. Furkat biyografisi, çeşitli türlerdeki eserlerinin incelenmesi yüzlerce makaleyi analiz etti, birçok bilimsel derlemeleri, broşürleri, kitapları

okursanız aklınız siyasetle zehirlenmez. Etik tarafsızlık konusunda yetenekli ve kararlı kendisinin bir bilim adamı ve araştırmacı olduğunu söyledi. Acil bir soru ortaya çıktı. Kanıtımız yok şairin yüzüncü yılı olmasın diye doğum gününe adanan koleksiyonda "Furkat'ın eserleri ve zamanımız", "Furkat'ın şarkı sözlerinde sosyal motifler", "Furkat ve Khamza" yazılarını hatırlatmak isteriz. Bunlardan birinde şunu okuyoruz: "Orta Asya Rusya'ya ilhak sonucunda..."

Özbek halkının ve Rus halkının kaderi birleşti, Özbek işçiler ve Rus işçiler Özbek halkı mücadele yoluna girmeye başladı Kıyafetlerini ve hayatını istediği gibi istiyor Rus tanımlama arayışında proletarya kadar güçlü bir asistanı var". Bunlar Furkat'ın bilimsel çalışmaları tek bir damla kurgu değil elbette.

Gözleri antimondan siyah, eller kırmızı,
Yüzler koyu, kaşlar kalkık.
Safran rengi gömleğin üzerindeki mor soluk
Kapanış acıdan alını dar.

Bu gazel Fuzuli eserinden etkilenerek ortaya çıkmıştır. Furkat'ın yaratıcı yeteneği, başka bir şairin mısralarına dayanarak imge gücü, ifade gücü ve dizelerin inceliği açısından eskisinden daha yüksek bir sanatsal sonuç elde edebilmesidir. Sonuç olarak metresin görüntüsü duvara asılan bir resim değil, okuyucunun zihninde yer eden hareket halindeki bir resimdir.

Geçen gün Keşmir'de bir kuşak gördüm.
Gözleri dolu ve yüzü sihirle dolu.
Her gün güneş azar azar serpiyor başına,
Sabah olduğunda chashmai iksirinin içinde uyudu.

Bu gazel, lirik kahraman ile Keşmirli bir güzelin konuşması şeklinde yazılmış olup aynı zamanda şairin gönül yarasını da ortaya koymaktadır. Gazelin sonunda güzel kadın sevgilisine sordu: "Ey zavallı adam, memleketini neden terk ettin?" diye soruyor. Bunun üzerine genç adam cevap verir: "Memleketinizden uzakta yaşasanız bile...".

Furkat'ın şiirleri ilk kez 1913 yılında Muqimi'nin şiirleriyle birlikte kitap olarak basılmış, 1950'li ve 1980'li yıllarda birçok kez basılmıştır. Şairin hayatı ve eserleri hakkında çok sayıda bilimsel eser yazıldı, tezler savunuldu, opera librettosu, film senaryosu vb. oluşturuldu. Özbekistan'da birçok köy, mahalle, okul, cadde ve cadde, park onun adını taşıyor.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Furqat. Tanlangan asarlar. Toshkent, (https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Toshkent) 1959.
2. Furqat. Tanlangan asarlar. Toshkent, (https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Toshkent) 1980.
3. Furqat. Asarlar majmuasi. Ikki jildlik (arab imlosida). Toshkent, (https://uz.m.wikipedia.org/wiki/Toshkent) 1990.

4. Sayohati Furqat. O'zbekiston adabiyoti va san'ati, 1990-yil 14-dekabr.
5. Furqat. Qavoidi Chin va umuroti siyosiy. Sharq yulduzi, 2001, Ikkinchi fasl.
6. Tanlangan asarlar, 2 j.li, T., 1959; Asarlar majmuasi [2 j.li], T., 1991.